

HRVATSKO KEMIJSKO DRUŠTVO
ZAPISNIK REDOVITE GODIŠNJE SKUPŠTINE

Redovita godišnja skupština Hrvatskoga kemijskog društva održana je 24.05. 1989. godine u predavaonici Zavoda za organsku kemiju i biokemiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu, Strossmayerov trg 14.

Predložen je slijedeći dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika (Prilog I) Z. Maksića
2. Dodjela medalje Hrvatskoga kemijskog društva »Bože Težak« Profesoru Vladimiru PRELOGU
3. Predavanje V. Šunjića,
Značenje kiralnih organskih molekula u prirodi i laboratoriju
4. Biranje dvojice zapisničara i dvojice ovjerovitelja zapisnika,
5. Izvještaji tajnika o radu Društva u proteklom mandatnom razdoblju, pročelnika teritorijalnih sekcija (Split, Rijeka, Osijek), pročelnika tematskih sekcija (analitička, površinske pojave i koloidika, makromolekularna kemija, spektrokemija, nastava kemije, teorijska kemija, kemija čvrstog stanja, sekcije za nomenklaturu i terminologiju organske kemije), blagajnika, glavnog urednika *Croatia Chemica Acta*, delegata Unije kemijskih društava Jugoslavije, te Odbora samoupravne kontrole,
6. Rasprava o izvještajima,
7. Rasprava o prijedlozima podnesenim Skupštini u skladu sa čl. 23, Statuta,
8. Rasprava o anketi o statusu i aktivnosti kemičara i tehnologa u SR Hrvatskoj.
Skupština je jednoglasno prihvatila dnevni red.

Prisutni: S. Alihodžić, V. Babić-Ivančić, Z. Banić, M. Biruš, N. Blažević, I. Bregovec, Lj. Brečević, N. Brničević, I. Butula, A. Cvitaš, V. Čaplar, A. Deljac, M. Dumić, S. Djanović, T. Fajdiga, S. Fila-Hromadko, M. Flögel, I. Furač, V. Gabelica, A. Galoši, B. Gašpert, Ž. Golubić, B. Grabarić, D. Grdenić, S. Heimer, V. Hrust, M. Herceg, S. Iskrić, V. Jadrijević, B. Kamenar, G. Karminski-Zamola, D. Keglević, I. Kolić, D. Kovaček, O. Kronja, Ž. Kučan, Ž. Kurtanjek, A. Lutkić, K. Majerski, M. Maksić, Z. Maksić, Lj. Maksimović, R. Marčec, D. Margetić, V. Marić, D. Matak, Z. Meić, M. Mesić, M. Mintas, V. Muljević, N. Novak, M. Oklobdžija, B. Pavelić, M. Poje, M. Podravec, Lj. Polak, Z. Popović, V. Pravdić, M. Pribanić, N. Raos, Z. Raza, D. Ražem, E. Reiner, S. Rendić, I. Rubelj, R. Seiwertli, M. Skurić, V. Smrečki, K. Strunjak, N. Stubičar, O. Šćedrov, M. Sebek, M. Šindler, V. Škarić, S. Šuba, S. Šušić, B. Tamhina, Đ. Težak, Lj. Tušek, H. Vančik, J. Veselić, M. Vinković, A. Vlahov, V. Vojković, P. Vujanić, M. Vuković, I. Weygand-Đurašević, R. Wolf, M. Žinić.

Ad 1.

Predsjednik Hrvatskog kemijskog društva Zvonimir Maksić je otvorio redovitu godišnju skupštinu i pozdravio prisutne članove. Za zapisničare su predloženi Damir Kovaček i Davor Margetić, a za ovjerovitelje Hrvoj Vančik i Mladen Žinić.

Ad 2.

Prof. Zvonimir Maksić je održao pozdravni govor (Prilog I ovog zapisnika) i predao medalju HKD-a »Božo Težak« prof. Vladimiru Prelogu, na čemu se prof. Prelog zahvalio u kraćem govoru, evocirajući uspomene na svoje susrete s prof. Božom Težakom.

Ad 3.

U nastavku rada skupštine dr. Vitomir Šunjić, znanstveni savjetnik Inst. »R. Bošković«, je održao predavanje pod naslovom: »Značenje kiralnih organskih molekula u prirodi i laboratoriju«.

Ad 4.

M. Žinić

Izveštaj tajnika

Od posljednje redovite godišnje skupštine Hrvatskoga kemijskog društva, održane 14. lipnja 1988. godine, Predsjedništvo Društva je održalo četiri sjednice. Osim tehničkih poslova Društva, praćenja poslova izdavanja časopisa *Croatica Chemica Acta*, te sudjelovanja predstavnika HKD-a u Uniji kemijskih društava Jugoslavije, osobita pažnja na svim sjednicama posvećena je praćenju priprema XI Sastanka kemičara Hrvatske. Veći broj članova HKD-a aktivno je učestvovao u pripremi Sastanka kemičara radeći u Znanstvenom i Organizacijskom odboru Kongresa. Predsjedništvo HKD-a je zaključilo da bi ubuduće HKD kao suorganizator Sastanka kemičara morao biti bolje upućen u sam tok priprema, te da bi utjecaj HKD-a na znanstveni profil Sastanka morao biti odlučujući. U tom smislu održan je sastanak Predsjedništava HKD-a i SKTH sa predstavnicima Znanstvenog i Organizacijskog odbora XI Sastanka kemičara, na kojemu je konstatirana potreba bolje suradnje oba Društva. U nastavku rada na ovom pitanju moraju se u suradnji s SKTH precizirati bitne smjernice za buduću organizaciju Sastanka kemičara, koje bi sadržavale način biranja i broj članova Znanstvenog i Organizacijskog odbora, protokol otvaranja i zatvaranja kongresa kao i način redovitog izvještavanja HKD-a i SKTH o toku priprema. Predsjedništvo HKD-a je već sada počelo pripreme za XII Sastanak kemičara Hrvatske, pa je na posljednjoj redovitoj sjednici izabralo inicijativni odbor u sastavu Z. Maksić, K. Humski, B. Kamenar i K. Jakopčić.

Predstavnici HKD-a sudjelovali su redovito u radu Unije kemijskih društava Jugoslavije i radili na donošenju Nacrta Statuta Unije. HKD je dao inicijativu da se B. Kamenar izabere za počasnog predsjednika Unije, što je i prihvaćeno. Za novog predstavnika u Uniji izabran je K. Jakopčić.

S namjerom da se aktivira članstvo u radu HKD-a, Predsjedništvo je odlučilo provesti anketu među članovima Društva. Anketni list podijeljen je sudionicima XI Sastanka kemičara Hrvatske i Jugoslavenskog Simpozija o modeliranju biološki aktivnih tvari. O rezultatima ove ankete biti će podnijet izvještaj Skupštini u posebnoj točki dnevnog reda.

U proteklom periodu nastavljeno je održavanje znanstvenih kolokvija u organizaciji HKD-a. Održano je 7 kolokvija na kojima je o rezultatima svog znanstvenog rada govorilo 3 stranih i 4 domaćih znanstvenika (vidi Prilog).

Predsjedništvo je zaključilo da se HKD mora više angažirati u popularizaciji znanosti pa su u tom smislu inicirani kontakti s Hrvatskim prirodoslovnim društvom. Zaključeno je također da se znanstveni kolokviji HKD-a i Hrvatskoga biokemijskog društva zajednički održavaju.

Ustanovljena je medalja Hrvatskoga kemijskog društva »Božo Težak«, rad akademskog kipara E. Bohutinskog. Medalja je dodijeljena 6. rujna 1988. Nobelovcu prof. Linusu Pauling, a ove godine se medalja dodjeljuje Nobelovcu Prof. Vladimiru Prelog.

Financiranje Društva i njegova izdavačka djelatnost riješava se većim dijelom kao i do sada od strane SIZ-a za znanost SR Hrvatske.

Biblioteka HKD-a u sklopu Centralne kemijske biblioteke prima različitu znanstvenu periodiku u zamjenu za *Croatica Chemica Acta*. Kupnjom ili na druge načine i ove godine je obogaćen fond Centralne kemijske biblioteke.

	Knjige	Časopisi		
		domaći	strani	Ukupno
Kupnja	34	—	93	93
Zamjena	30	30	132	162
Poklon	49	—	2	2
Ukupno	110	30	227	257

Hrvatsko kemijsko društvo broji prema postojećoj evidenciji 580 aktivnih članova.

U prošloj godini izvršena je manja adaptacija u prostoru Fizičko-kemijskog zavoda čime je dobiven mali, ali značajni radni prostor za tajništvo HKD-a i redakciju CCA.

Ad 5.

M. Oršić

Izvještaj Sekcije za Rijeku i Istru

o radu Društva za razdoblje od 27. svibnja 1988. do 13. svibnja 1989. g.

U proteklom razdoblju naše Društvo nastavilo je svoju aktivnost, održavanjem stručnih predavanja — kolokvija. Prema godišnjem planu, kojeg izrađuje predsjedništvo Društva, predviđeno je angažiranje predavača za 9—10 stručnih predavanja u dinamici jednom mjesečno (po ljeti se kolokviji ne održavaju). Planira se uvijek i barem jedna stručna ekskurzija, u kojoj vezujemo prigodno predavanje o radnoj organizaciji koju posjećujemo s upoznavanjem kulturnih i prirodnih znamenitosti kraja u kojega posjećujemo. U ovom periodu je ukupno održano 10 kolokvija. Planira se jedna zanimljiva ekskurzija u Hrvatsko zagorje posjet Laboratoriju dr. Kajfeža u dvorcu Miljana u Lipnju.

Posjećenost kolokvija je više, manje zadovoljavajuća, ovisno o temi. Predavanja uz otvoren pristup svim zainteresiranima privlače ljude, ipak uglavnom prema polju njihovog djelovanja, odnosno uže struke. To, iako predavači nastoje da teme svog specijalističkog područja obrade razumljivo i kraćim predavanjem i diskusijom dadu informaciju o jednom dijelu svojih saznanja.

Stručnu ekskurziju nastojimo da održimo barem jednu godišnje, jer je to način da se i mi, članovi Društva, bolje međusobno upoznamo, a ujedno steknemo nove interesantne spoznaje i poznanstva kolega iz radnih kolektiva koje posjećujemo. Ove godine je iskazan velik interes za planiranu ekskurziju.

Naše Društvo povezano je s još 14 stručnih društava u Klub privrednika Rijeka. Klub okuplja Društva npr. građevinara, strojarskih i elektro inženjera, urbanista, ekonomista itd. a povezuju ih aktivnosti u održavanju aktualnih predavanja, tribina, eventualnih akcija.

Godišnju skupštinu u 1988. g. održali smo tek u prosincu. Na njoj je izabrano novo predsjedništvo, no većinom ga čine stari članovi. I predsjednik i tajnik Društva su i u prethodnom mandatu obavljali te iste dužnosti. To zbog toga što se i dalje kontinuitet rada Društva osniva, na radu istih, starijih članova.

Ni ove 1989. godine nismo stigli održati godišnju skupštinu našeg Društva do ljeta, pa ćemo to morati učiniti ujesen.

Financijska sredstva SIZ-a za tehničku kulturu općine Rijeka, kojim bi trebalo pratiti rad stručnih društava u općini su sve nedostatnija, te nam veliku novčanu pomoć predstavljaju kolektivne članarine nekih radnih kolektiva, te pojedinačne članarine članova Društva. To omogućuje djelovanje Društva. Sredstva se troše za plaćanje putnih troškova predavača koji dolaze van Rijeke, za plaćanje putnih troškova i kotizacije članovima Društva za razne seminare i simpozije, za nabavku tehničkih pomagala i knjiga za knjižnicu Društva, te za

neophodne administrativne troškove. INA-Rafinerija nafte nam novčano uvijek pomaže kod organizacije stručnih ekskurzija.

Kao i do sada, sjedište Društva je u prostorijama Medicinskog fakulteta u Zavodu za kemiju i biokemiju, te je tako omogućena neometana društvena aktivnost i održavanje kolokvija bez plaćanja iznajmljenih prostorija. Skromna knjižnica Društva se ipak svake godine popunjava novim naslovima.

U proteklom razdoblju održani su slijedeći koje navodimo po redosljedu održavanja:

1. dr. ŽELIMIR PROCHASKA, dipl. inž., Čehoslovačka akademija nauka, Prag
BIOTEHNOLOŠKE METODE U ORGANSKOM LABORATORIJU
(u suradnji s Hrvatskim biokemijskim društvom — Rijeka)
2. dr. R. SOUNDARARAJAN, RMC Enviromental and Analytical Laboratories,
West Plains, USA
ACID RAINS — A CHEMICAL OVERVIEW (KISELE KIŠE — KEMIJSKI PRISTUP)
3. mr. TARJANA PRAŠTALO, Narodna i univerzitetska biblioteka BiH, Sarajevo
ČASOPIS I KORISNIK
(u suradnji s Društvom bibliotekara Rijeka)
4. dr. JADRANKA VARLJEN, dipl. inž., Medicinski fakultet Rijeka
ODREĐIVANJE STRUKTURE BIOLOŠKI AKTIVNIH POLISAHARIDA
(u suradnji s Hrvatskim biokemijskim društvom — Rijeka)
Nakon kolokvija je održana godišnja skupština našeg Društva.
5. dr. VLADIMIR ŠVOB, dipl. inž., »Univerzal« — Zagreb
ANALIZA SLOŽENIH SMJESA VEZANIM SUSTAVIMA (Kromatografske tehnike i spektrometrija masa)
(u suradnji s Hrvatskim biokemijskim društvom — Rijeka)
6. ZDENKO BUKOVIĆ, dipl. inž., INA-Rafinerija nafte Rijeka
BITUMEN — SASTAV, SVOJSTVA I PRIMJENA
7. dr. NENAD RAOS, dipl. inž., Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb
KALMODULIN I METALI
(u suradnji s Hrvatskim biokemijskim društvom — Rijeka)
8. dr. LASZLO SIMOR, dipl. inž., Mađarski institut za naftu
FILED TEST RESULTS OF CORROSION SYSTEM USING PROGASOL AV-3 INHIBITOR
PRAKTIČNI REZULTATI KORIŠTENJA PROGASOL AV-3 INHIBITORA KOROZIJE
9. dr. ILIJA PLEČAŠ, Nuklearni institut »Boris Kidrič«, Vinča
PROBLEMI OBRADJE I KONAČNOG ODLAGANJA RADIOAKTIVNIH OTPADAKA MATERIJALA STANJE U SVIJETU I U NAŠOJ ZEMLJI
(u suradnji s Hrvatskim biokemijskim društvom — Rijeka)
10. prof. dr. VITO TURK, dipl. inž., Institut Jožef Štefan Univerzitet Ljubljana
FUNKCIJA, I MEHANIZAM DJELOVANJA HUMANIH LIZOSOMALNIH CISTEINSKIH PROTEINAZA I NJIHOVIH INHIBITORA
(u suradnji s Hrvatskim biokemijskim društvom — Rijeka)

A. Dürrigl

Izvještaj Sekcije za analitičku kemiju

1. Članovi sekcije aktivno su učestvovali u zajedničkoj akciji s članovima Kromatografske sekcije SKTH u organizacijskom i znanstvenom odboru savjetovanja »Novija dostignuća u kromatografiji« (listopad 1988.) te kao sekcijski predavači i referenti s posterima.

2. Na XI sastanku kemičara Hrvatske (02/89) članovi analitičke sekcije bili su autori jedne četvrtine radova prikazanih u sekciji »Kemijska analiza«, što je dokaz intenzivnog znanstveno-istraživačkog rada.

3. Za tekuće razdoblje sastavljen je plan rada koji obuhvaća:

- 3.1. održavanje seminara (obrada podataka, analitika voda). U okviru tog plana već je uspješno održan seminar o analitici metalurških proizvoda (Šibenik 04/89 — organizator i domaćin CAL, Šibenik — u suradnji s Potkomisijom za metale pri Uniji kemijskih društava Jugoslavije).
- 3.2. nastavak izdavačke djelatnosti: (priručnici, prijevodi) pod nadzorom novog uređivačkog odbora (prof. Marija Kaštelan-Macan, prof. Darko Maljković, inž. Borislav Starčević).

H. Füredi

Izvještaj Sekcije za površinske pojave i koloidiku

U proteklom mandatnom razdoblju organizirano je nekoliko kolokvija od kojih treba istaknuti predavanje prof. E. Matijevića.

U organizaciji sekcije održana je konstituirajuća sjednica Komisije za koloidiku i površinsku kemiju pri Uniji kemijskih društava Jugoslavije. Zaključeno je da će u prvoj godini sjedište Komisije biti u Zagrebu; za predsjednika izabrana je dr. H. Füredi a za tajnika dr. Dj. Težak.

Neki članovi sekcije organiziraju VIII International Summer Conference »Chemistry at Interfaces« koja će se održati u Rovinju od 22.06.—01.07.1989.

Z. Maksić

Izvještaj Sekcije za teorijsku kemiju

Pored uobičajene aktivnosti u organiziranju kolokvija, Sekcija je poduzela akciju popularizacije teorijske kemije među mladim studentima. Velik dio aktivnosti Sekcije u protekloj godini odnosio se na organizaciju međunarodnih simpozija. Tako su vrlo uspješno organizirana tri simpozija: »The Electronic Structure and Properties of Molecules, Clusters and Crystals (Cavtat — IX 1988), »Molecular Astrophysics« (Brioni — IX 1988) i »Math-Chem-Comp« (Dubrovnik — VI 1988). Sekcija je također započela stvaranje biblioteke kompjutorskih programa.

H. Vančik

Izvještaj blagajnika

BILANCA PRIHODA I RASHODA

Od 1. siječnja do 31. prosinca 1988. god.

PRIHODI:

1. Preneseni dio viška prihoda iz protekle godine	19,714.677.—
2. Prihodi od članarina i pretplata	2,562.820.—
3. Ostali prihodi od prodaje CCA, YCP, SI	8,841.199.—
4. Dotacije od SIZ-a	68,137.005.—
Ukupno PRIHODI:	99,255.701.—

RASHODI:

1. Troškovi izdavačke djelatnosti	
— CCA	37,031.772.—
— YCP	11,280.807.—
2. Materijalni troškovi	3,396.988.—
3. Putni troškovi	97.728.—
4. Amortizacija	303.828.—
5. Naknade za bankarske usluge	21.482.—
6. Naknade za usluge SDK	123.340.—
7. Ostali rashodi (autor. hon. i dr.)	24,510.956.—
Ukupno RASHODI:	76,766.901.—

Višak prihoda:

22,488.800.—

VI. Simeon

Izvještaj glavnog urednika časopisa *Croatica Chemica Acta*
vol. 61 (1988)

Nakon posljednje godišnje skupštine Redakcijski odbor održao je 18 sastanaka. Osnovni podaci o vol. 61 (1988) sabrani su u Tabličnom pregledu.

Objavljeni radovi raspodijeljeni su prema područjima ovako:

Opća i teorijska kemija	60 radova
Kemijska sinteza	7 „

Od posljednje godišnje skupštine u redakciju je pristiglo 117 rukopisa, od kojih je tiskano 8, odbijeno 20, 1 rukopis je povučen, 58 je u tisku, a preostalih 30 nalazi se u postupku. Radove u vol. 61 (1988) recenziralo je 90 recenzenata, od čega 8 domaća, a 82 iz inozemstva.

U vol. 61 (1988) brojevi 2 i 3 bili su posvećeni suvremenom stanju umijeća u vibracijskoj spektroskopiji, a uredili su ih gosti urednici L. Colombo, Z. Meić i K. Furić, kojima se Redakcijski odbor zahvaljuje za njihov vrijedan trud. Zbog znatnog interesa stručne javnosti ti će brojevi biti izdani i kao zaseban svezak.

TABLIČNI PREGLED

Podataka o štampanju, sadržaju i troškovima izdavanja *Croatica Chemica Acta*
vol. 61 (1988) No. 1—4

Opći podaci	No. 1	No. 2	No. 3	No. 4	
Redakcija zaključena	04. 01. 1988.	10. 05. 1988.	10. 07. 1988.	10. 09. 1988.	
Izašao iz tiska	28. 04. 1988	30. 09. 1988.	30. 11. 1988.	30. 12. 1988.	
Opseg					Ukupno
Redovitih stranica	187	286	245	148	866
Stranica priloga	45	—	—	22	67
Oglasa	1	1	1	1	4
Sadržaj					
Orig. znan. radova	11	12	8	45	45
Bilješke	3	—	—	—	3
Prikazi knjiga	10	—	—	9	19
Autor. pregl.	1	5	5	1	12
Troškovi					
Tisak	5,289.000.—	11,752.000.—	14,735.000.—	12,734.000.—	44,510.000.—
Tehnička redakcija	1,984.666.—	2,666.317.—	3,168.170.—	2,886.430.—	10,705.533.—
Administr.	1,135.347.—	1,416.646.—	1,770.780.—	2,213.460.—	6,536.233.—
Otprema	435.717.—	531.576.—	858.300.—	1,563.120.—	3,388.713.—
UKUPNO	8,844.730.—	16,366.539.—	20,322.250.—	19,397.010.—	65,140.529.—

Izvještaj Odbora samoupravne kontrole

Završni račun za 1988. godinu sastavljen je u skladu sa zakonskim propisima i predan je Službi društvenog knjigovodstva u propisanom roku.

Za sve primitke i izdatke postoji odgovarajuća dokumentacija, a knjigovodstvo je vođeno prema propisima za ostale korisnike društvenih sredstava, tj. društvene organizacije.

Iznosi u bilanci stanje i bilanci prihoda i rashoda pravilno su iskazani.

Prema rezultatu koji iznosi:

Ukupan prihod	din	99,255.701.—
Ukupan rashod	din	76,766.901.—
Višak prihoda	din	22,488.800.—

Samoupravna kontrola smatra, da je poslovanje Društva bilo uspješno.

Ad 6.

Z. Maksić je u svojoj diskusiji o položaju CCA u međunarodnoj znanstvenoj publicistici istakao da CCA zauzima relativno dobru poziciju u odnosu na slične nacionalne časopise. Kao mjerilo za usporedbu uzima se faktor citiranosti radova objavljenih u određenom časopisu. Citiranosti CCA naročito doprinose specijalni tematski brojevi u kojima po pozivu radove objavljuju vodeći svjetski znanstvenici. Ipak, obzirom na ogroman broj kemijskih znanstvenih časopisa u svijetu sudbina nacionalnih časopisa dolazi u pitanje. Uzimajući učešće u diskusiji prof. V. Prelog je istakao da slični problemi i nedoumice postoje i u švicarskom kemijskom društvu oko izdavanja *Helvetica Chemica Acta*. V. Šunjić se založio za periodičko izdavanje specijalnih brojeva CCA s određenom tematikom npr. svake treće godine.

Ad 7.

Skupštini nisu podneseni prijedlozi u skladu sa čl. 23 Statuta.

Ad 8.

Radi kompletiranja ankete o statusu i aktivnosti kemičara i tehnologa u SR Hrvatskoj, izvještaj o anketi biti će objavljen u vol. 63 (1990) No. 1.

Prof. V. Prelog postavlja pitanje da li studenti sudjeluju u aktivnostima HKD. Navodi primjer prof. Ružičke koji je obavezno učlanjivao studente doktorande u kemijsko društvo.

I. Butula navodi da u ocjeni aktivnosti svih društava u SRH, njih 80, Hrvatsko kemijsko društvo i Savez kemičara i tehnologa Hrvatske stoje dobro, gledano po broju članova, organizaciji kongresa i aktivnosti. SKTH ima administrativnu službu što HKD nema. Primjećuje da aktivnosti pojedinih sekcija zamiru kada voditelji sekcija nisu aktivni. Ponavljanje tematskih brojeva CCA je dobra ideja. Naglašava problem premalog objavljivanja radova članova HKD u CCA.

Nadovezujući se na diskusiju Z. Maksić predlaže da se što prije organizira sastanak svih voditelja sekcija. Primjećuje da obzirom na rezultate ankete HKD-a postoji zanimanje za popularizaciju znanosti, te za nastavu i obrazovanje, pa smatra da to trebaju biti udarni pravci aktivnosti HKD-a, kako bi se potakla njihova aktivnost.

Kako se pokazala potreba povišenja cijena članarina i pretplata na časopis CCA, blagajnik predlaže povišenje članarine na 15.000.—, pretplate časopisa CCA na 20.000.—, za studente članarina na 1.500.—, pretplata na CCA na 2.000.—, a za ustanove na 90.000.— dinara. Cijena priručnika SI iznosi 5.000.— dinara. Prijedlog za povišenje je prihvaćen.

PRIOLOG I, (Pozdravni govor Prof. Z. Maksića)

Poštovani profesore Prelog! Poštovani uzvanici-predstavnici Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Sveučilišta u Zagrebu kao i Instituta »Ruđer Bošković«! Kolegice i kolege!

Velika mi je čast i posebno zadovoljstvo što Vas u ime Predsjedništva Hrvatskoga kemijskog društva mogu pozdraviti u tolikom broju na godišnjoj skupštini,

koja će se sastojati od dva dijela: svečanog i radnog. No prije samog početka zamolio bih vas da minutom šutnje odamo počast našim prerano preminulim kolegama dr. Z. Majerskom i prof. Stjepanu Lipanoviću.

U svečanom dijelu ove sjednice prof. Vladimir Prelog, počasni član Hrvatskoga kemijskog društva i dragi gost, primit će medalju »Božo Težak«.

Ime i djelo Vladimira Preloga dobro su poznati našoj kao i svjetskoj kemij-skoj javnosti. Podsjetimo se, dakle, samo nekih činjenica. Rođen je u Sarajevu, školu je pohađao u Osijeku i Zagrebu. Za kemiju se opredijelio vrlo rano — u najranijim gimnazijskim danima. Studirao je u Pragu gdje je tokom studija napra-vio nekoliko znanstvenih radova s asistentom Lukešom. Diplomirao je i doktorirao kod prof. Votočeka. S 28 godina dobiva poziv da se vrati u Zagreb i preuzme mjesto docenta a kasnije i izvanrednog profesora na Tehničkom fakultetu. U sli-jećedih približno 7 godina razvija plodnu znanstvenu i nastavnu aktivnost. U tom razdoblju publicirao je 48 radova od kojih mnoge u tada vrlo uglednom znan-stvenom časopisu *Berichte der Deutschen Chemischen Gesellschaft*. Njegov kemij-ski laboratorij u Zagrebu važio je kao najpropulzivniji u svijetu. Možemo reći da je zapalio iskru znanstvenog istraživanja na Tehničkom fakultetu i udario temelje modernog organskoj kemiji u Zagrebu. Mene kao teoretičara, što je vjerojatno profesionalna deformacija, najviše fascinira sinteza vrlo lijepe i vrlo simetrične molekule adamantana, koja je tada uspjela u Zagrebu, za razliku od raznih neus-pješnih pokušaja u svijetu kao i tvrdnji da je to nemoguće. Podsjetimo se da u to prijeme nije bilo kompjutera koji će predvidjeti recimo desetak najvjerojatnijih sintetskih ruta. Stvaranje novih spojeva bila je tada prava umjetnost koja je zahti-jevala i mnogo erudicije i mnogo intuicije.

Ne mogu se oteti izazovu da spomenem kako se ta značajna znanstvena aktiv-nost odvijala s vrlo malim budžetom i to u klimi u kojoj se znanstveno istraži-vanje na fakultetu općenito smatralo aberacijom. Taj primjer navodi na razmišljanje.

Prikaz rada u Zagrebu ne bi bio potpun kada ne bismo spomenuli osnivanje istraživačke grupe u »Kaštelu« — današnjoj »PLIVI«.

Ovaj plodan stvaralački zamah prekida na neko vrijeme ratni vjhor. Na poziv predsjednika Njemačkog kemijskog društva prof. Kuhna da posjeti Njemačku i prof. Ružičke da dođe u Švicarsku, odlazi u Zürich gdje ostaje sve do današnjih dana. U Zürichu je na poznatom ETH (Eidgenossische Technische Hochschule) mo-rao početi ponovno kao postdiplomand da bi kao redoviti profesor preuzeo komandnu palicu od drugog velikog hrvatskog kemičara — Lavoslava Ružičke. Danas je poput Feniks-ptice ponovno postdiplomand jer na ETH ne postoji status profesora-eme-ritusa. No to ga nimalo ne smeta da i dalje radi i bude produktivan baš kao i prije.

Znanstveni opus prof. Preloga bogat je i raznolik. Objavio je preko 400 radova a bavio se mnogim problematikama i to uvijek barem jedan korak ispred drugih. Zajednička crvena nit koja se proteže kroz čitavo djelo je stereokemija-prostorna građa molekula a posebice njihovu kiralnost tako da je prof. Prelog jedan od nasljednika Van't Hoffa i La Bela. Po drugoj liniji njegovo znanstveno rodoslovlje ide preko Ružičke, Tiemanna, Hoffmanna, Liebiga i Gay-Lussaca sve do Lavoisiera.

Bavio se sintezom i biosintezom prirodnih spojeva: steroida, makrolida i anti-biotika. Spomenimo boromicin kao prvi prirodni spoj s atomom bora. Sudjelovao je u izolaciji i karakterizaciji des-ferioksamina B, koji stvara vrlo stabilne i u vodi topljive komplekse sa željezom(III)-ionima, pa zbog toga služi kao lijek za odstranjivanje patološki nakupljenog željeza u organizmu i tako spašava ljudske živote od talasemije i njoj sličnih bolesti krvi.

Dugi niz godina bavio se sistematizacijom i nomenklaturom stereoisomera što je rezultiralo poznatim CIP (Cahn-Ingold-Prelog) pravilom.

Bavi se i sada sistematizacijom i nomenklaturom stereoselektivnih reakcija u organskoj kemiji...

Sve je to samo vrh sante leda, no ograničeno vrijeme nam ne dozvoljava da se pozabavimo mnogim drugim značajnim rezultatima pa čak ni da ih samo navedemo.

Jednu stvar želio bih, međutim, posebno istaknuti. Iako se prof. Prelog zanimao jedino fundamentalnim aspektima kemije, mnogi njegovi rezultati našli su široku primjenu kao antibiotici, kemoterapeutici, lijekovi za tuberkulozu ili lepru itd. Ova nas asocijacija i nehotice navodi na misao velikog njemačkog filozofa Immanuela Kanta (a nešto slično je rekao i austrijski fizičar Ludwig Boltzmann) a ona glasi: »Ništa nije tako primjenljivo kao teorija«. Koliko god to zvučalo paradoksalno obojica su u pravu. Parafraziramo li ovu izreku i kažemo da *ništa nije tako primjenljivo kao fundamentalna istraživanja* onda možemo reći da je to prof. Prelog svojim radom pokazao na najbolji mogući način. On je također izuzetan pedagog. K njemu su dolazili suradnici iz svih dijelova svijeta. Spomenut ćemo samo da je imao 100 doktoranada i 100 postdoktoranada. Jedan od njih bio je kasniji nobelovac G. H. Khorana.

Za svoje zasluge prof. Prelog je dobio najveće znanstveno priznanje — Nobelovu nagradu za kemiju 1975. godine.

No to nije jedino priznanje. Nosilac je doktorata Honoris causa: Sveučilišta u Zagrebu, Ljubljani, Liverpoolu, Parizu, Cambridgeu, Bruxellesu, Manchesteru, Barceloni kao i Weizmann Instituta (Rehovot), te odnedavna i Sveučilišta u Osijeku.

Član je ili počasni član: American Academy of Arts and Sciences, National Academy of Sciences of the USA, Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina, Accademia Nazionale dei Lincei (Roma), Akademii Nauk Savjetskava Sajuza (Moskva), Royal Irish Academy, Royal Danish Academy, European Academy of Sciences, Arts and Letters, Academy of Pharmaceutical Sciences (Washington), Academie des Sciences (Paris), Pontifica Academia Scientiarum (Vatican), Slovenske, Srpske i Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti i last but not least: Akademije znanosti i umjetnosti Bosne i Hercegovine.

Počasni je član mnogih društava uključujući Royal Society no nažalost ne možemo ih sve spomenuti.

Dobitnik je Medalja i nagrada: August-Wilhelm-Von Hoffman Medal, Davy Medal, Roger Adams Medal, Paracelsus Medal, kao i spomenuta Nobelova nagrada za kemiju 1975. godine.

Posebno bih želio istaknuti da prof. Prelog nije nikada prekinuo vezu sa Zagrebom. U njegovom laboratoriju uvijek se našlo jedno mjesto za kemičare iz ove sredine od 1945. pa naovamo. Mogućnost da mlađi kemičari iz Zagreba borave na ETH-u Meki organske kemije — od izuzetnog je značaja za ovaj naš mali kemijski milieu. Kad god je to mogao, dolazio je na sastanke kemičara Hrvatske i tada nas oduševljavao svojim predavanjima i nastupima.

Zbog svega toga je teorijska sekcija Hrvatskoga kemijskog društva predložila Predsjedništvu da se medalja »Božo Težak« dodijeli prof. Vladimiru Prelogu. Ta ideja odmah je prihvaćena i podržana s oduševljenjem od strane svih bivših suradnika, učenika i poštovalaca.

Ova medalja, rad akademskog kipara Emila Bohutinskog, nije od zlata ili srebra, ali za sve nas prisutne ima veliku vrijednost i poseban sjaj jer nosi ime Bože Težaka, našeg istaknutog znanstvenika, borca za istinu i znanstvenu etiku, humaniste i velikog vizionara na ovim balkanskim bespućima — čovjeka u najboljem smislu te riječi.

Zbog toga nam je svima izuzetno drago da ova medalja ide upravo u Vaše ruke prof. Prelog.

Dozvolite mi da Vam u ime članova Hrvatskoga kemijskog društva i u svoje osobno ime čestitam i zaželim još mnogo godina plodnog znanstvenog rada i sretnog života.